

Technische vragen commissie BSI 8 april 2026

4 Oordeelsvorming

4.a Adviesnota 'Telemetrie software watersystemen'

Fractie BBB

In oktober 2022 is de oorspronkelijke leverancier van TMX, Kuijpers Electronic Engineering failliet gegaan. Tot op heden tot is de ondersteuning voor het huidige systeem verzorgd door het Waterschapshuis. Deze wijze van ondersteuning door het Waterschapshuis vervalt per 31 december 2026. Er wordt financiering gevraagd voor een toekomstbestendige vervanging van de huidige TMX hoofdpost (het hart van onze waterbeheerprocessen).

Verder hebben we als AB een beeldvormende sessie gehad op 29 oktober 2026 waar onder andere digitale soevereiniteit aan de orde is geweest.

Vraag:

1. Het noodverband van Waterschapshuis duurt aankomend oktober 4 jaar, nu lijkt het dat een beslissing met betrekking tot Europees aanbesteden onder stoom en kokend water genomen moet worden. Welke acties zijn in de afgelopen 4 jaar ondernomen om tijdelijke ondersteuning van het Waterhuis te kunnen beëindigen?

Antwoord:

Na het faillissement van Kuipers in 2022 is bewust gekozen voor tijdelijke ondersteuning door Het Waterschapshuis om de continuïteit van vitale processen te waarborgen. In de jaren daarna is niet overhaast besloten, maar zijn risico's zorgvuldig geanalyseerd, alternatieven verkend en is gezamenlijk toegewerkt naar een structurele en juridisch houdbare oplossing via een Europese aanbesteding.

Vraag:

2. Welk Waterschap wordt straks eindverantwoordelijk als Waterschapshuis stopt op 31 december 2026?

Antwoord:

Na beëindiging van de tijdelijke ondersteuning door Het Waterschapshuis is ieder waterschap zelf verantwoordelijk voor zijn eigen telemetrievoorziening. Het Waterschapshuis vervult geen uitvoerende rol meer in beheer of ondersteuning van de nieuwe hoofdpost.

Vraag:

3. Als er een "nieuwe, veilige en compatibele oplossing" door een nieuwe marktpartij gevonden moet worden, dan is tijdspad tot 31 december 2026 wel erg kort. Nieuwe bedrijf met nieuwe software betekent veelal dat er veel meer vervangen dient te worden dan alleen de gevraagde "compatibele" software omdat het niet voldoende passend gemaakt kan worden volgens nieuwe bedrijf. Hoe denken de 5 waterschappen dat "euvel" te tackelen? Of is het juist de bedoeling dat alles waar huidige TMX in zit, onderdeel van is, wordt vervangen?

Antwoord:

De continuïteit per 31 december 2026 is expliciet geborgd. Om overgangsrisico's te voorkomen is gekozen voor een gefaseerde aanpak, waarbij in fase 1 via een Proof of Concept wordt vastgesteld dat de oplossing technisch geschikt en beheersbaar is. Vanaf 1 januari 2027 ligt de verantwoordelijkheid voor zowel het beheer van de bestaande hoofdpost als de implementatie van de nieuwe hoofdpost bij de marktpartij. De nieuwe hoofdpost wordt in 2027 en 2028 ingevoerd. Daarmee ontstaat geen onderbreking en is geen grootschalige vervanging van veldapparatuur nodig.

Vraag:

4. Vijf waterschappen hebben dit kennelijk gezamenlijk opgepakt. Gebruiken meer waterschappen dezelfde software? Zo niet, is geïnformeerd bij andere waterschappen hoe zij de Telemetrie hebben geregeld?

Antwoord:

Alle waterschappen die gebruik maken van TMX hebben gezamenlijk het initiatief genomen om dit traject op te pakken. Daarnaast is via Het Waterschapshuis kennis opgehaald bij andere waterschappen over hun inrichting van telemetrie en hun keuzes voor vervanging of doorontwikkeling.

Vraag:

5. Wat hebben wij als Waterschap Brabantse Delta geleerd van de informatie van andere waterschappen, buiten de 4 waarmee dit onderwerp wordt op gepakt, met betrekking tot de benodigde Telemetrie?

Antwoord:

Belangrijke lessen zijn:

- Het belang van standaardisatie en goede uitwisselbaarheid tussen systemen om afhankelijkheden te beperken.*
- De noodzaak van leveranciersonafhankelijkheid en goede contractuele borging. Deze inzichten zijn verwerkt in de eisen voor de aanbesteding en de gekozen gefaseerde aanpak.*

Vraag:

6. Wat is het afwegingskader geweest om te kiezen voor Europees aanbesteden?

Antwoord:

Dit volgt rechtstreeks uit wet- en regelgeving.

Vraag:

7. Wat is de oorsprong van de huidige software? Is dat Amerikaans, Chinees of Europees?

Antwoord:

De huidige TMX-software is van Nederlandse oorsprong en ontwikkeld door Kuipers Electronic Engineering. Het betreft geen Amerikaanse of Chinese software.

Vraag:

8. Hoe specifiek is de huidige software voor het (of een) Waterschap of is het software die in technische zin in andere bedrijfstakken ook wordt gebruikt?

Antwoord:

TMX is specifiek ontwikkeld voor procesautomatisering in het waterbeheer (zoals gemalen, peilen en stuwen). De onderliggende techniek maakt gebruik van generieke industriële automatiseringsprincipes die ook in andere sectoren voorkomen, maar de toepassing en inrichting zijn sterk watersysteem-specifiek.

Vraag:

9. Staan de overige 4 waterschappen voor een zelfde bedrag aan de lat voor dit onderwerp? Zo ja, dan betekent het dat er $5 \times 3 = 15$ miljoen euro beschikbaar is?

Antwoord:

Nee. De genoemde investering (circa €3 miljoen) betreft Waterschap Brabantse Delta. Ieder waterschap maakt zijn eigen financiële afweging, afhankelijk van omvang, complexiteit en lokale inrichting. Er is dus geen sprake van automatisch €15 miljoen totaalbudget.

Vraag:

10. Gezien de huidige gespannen situatie wereldwijd en de constatering tijdens de beeldvorming op 29 oktober 2025, waarin naar voren is gekomen dat afhankelijkheid van het buitenland niet verstandig is, komt de vraag naar voren waarom deze 5 waterschappen en dus ook ons waterschap heeft besloten een en ander uit handen te geven.

Antwoord:

Er is nadrukkelijk niet gekozen om regie uit handen te geven. De waterschappen:

- Houden zelf de regie en verantwoordelijkheid.*

- Stellen eisen aan data-eigenaarschap, beveiliging en transparantie.
 - Beperken afhankelijkheid door standaardisatie en contractuele borging.
- Samenwerking met marktpartijen is noodzakelijk vanwege de specialistische aard en schaal van deze systemen, maar altijd binnen duidelijke publieke kaders.*

Vraag:

11. Als een van de overwegingen is geweest om niet zelf personeel voor deze taak (taken) te werven omdat er moeilijk aan dergelijk personeel te komen is, waarom zou een bedrijf, waar we als waterschappen dan van afhankelijk worden, wel aan dergelijk personeel kunnen komen?

Antwoord:

Marktpartijen werken vaak:

- Sectoroverstijgend en internationaal.
 - Met grotere teams en opleidingsstructuren.
 - Met specialisten die op meerdere klanten en systemen inzetbaar zijn.
- Voor individuele waterschappen is het structureel opbouwen en in stand houden van dit specialistische kennisniveau minder doelmatig en risicovoller. Daarom is gekozen voor professionele marktinzet onder publieke regie.*

Fractie Partij voor de Dieren

Vraag:

De adviesnota vraagt €3 miljoen uitvoeringskrediet, maar erkent in de kanttekeningen dat de definitieve omvang en kosten pas na de *proof of concept*-fase duidelijk worden.

Onze vraag is simpel: wat is het budget van de POC-fase? Oftewel: welk deel van de gevraagde €3 miljoen is voor deze fase bestemd? En als de POC kan uitwijzen dat de door de marktpartij aangedragen oplossing niet voldoet of duurder uitvalt: wat gebeurt er dan met (de rest van) het door het Algemeen Bestuur verleende krediet?

Antwoord:

Voorafgaand aan de aanbesteding heeft een uitgebreide marktconsultatie plaatsgevonden. Doel hiervan was vast te stellen of een werkbare en toekomstbestendige oplossing haalbaar is.

De Proof of Concept (POC) maakt onderdeel uit van de opdracht voor het bouwen van een nieuwe hoofdpost. De kosten voor het bouwen van de hoofdpost en de POC zijn contractueel vastgelegd op een vaste prijs van +/- € 620.000 per deelnemend waterschap. Dit bedrag vormt het maximale financiële risico in deze fase.

In het contract is afgesproken dat de leverancier een werkbare oplossing moet opleveren die in de praktijk wordt getest via de POC. Indien de POC niet direct het gewenste resultaat oplevert, is het aan de leverancier om alsnog tot een werkende oplossing te komen.

In het uitzonderlijke geval dat, ondanks alle inspanningen, geen werkbare oplossing gerealiseerd kan worden, ontstaat een contractueel geschil. In dat scenario is het financiële risico voor ons waterschap beperkt tot maximaal € 620.000. Het resterende deel van het door het Algemeen Bestuur verleende uitvoeringskrediet wordt dan niet besteed. Op dat moment beraden de betrokken waterschappen en het Waterschapshuis zich gezamenlijk op het vervolg.